

Briselē, 2018. gada 26. novembrī
(OR. en)

14554/18

DEVGEN 221
COHAFA 105
ACP 122
RELEX 992
SUSTDEV 17
ALIM 13
AGRI 576
FAO 50
SAN 418

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Datums:	2018. gada 26. novembris
Saņēmējs:	delegācijas
lepr. dok. Nr.:	14283/18
Temats:	Pārtikas un uztura nodrošinājuma stiprināšana pasaulē – Padomes secinājumi (2018. gada 26. novembris)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par pārtikas un uztura nodrošinājuma stiprināšanu pasaulē, kurus Padome pieņēma 3654. sanāksmē, kas notika 2018. gada 26. novembrī.

Pārtikas un uztura nodrošinājuma stiprināšana pasaulē

Padomes secinājumi

1. Atzīstot, ka nenodrošinātība ar pārtiku un uzturu ir nozīmīgas pasaules mēroga problēmas, kurām tiek pievērsta uzmanība centienos mazināt nabadzību un arvien pieaugošo nevienlīdzību, Padome atgādina, ka saskaņā ar jauno Eiropas Konsensu par attīstību, Eiropas konsensu par humāno palīdzību, Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un tiesībām uz pārtiku ES un tās dalībvalstis ir stingri apņēmušās izskaust badu un visus nepilnvērtīga uztura veidus.
2. Šādā sakarā Padome atgādina par iepriekšējiem secinājumiem, kas pieņemti par šo jautājumu ¹, un atzinīgi vērtē trešo divgadu ziņojumu par ES politisko saistību īstenošanu pārtikas un uztura nodrošinājuma jomā, kā arī trešo progresu ziņojumu par Komisijas rīcības plānu uztura jomā.
3. Padome atzinīgi vērtē darbu, ko Komisija veikusi, lai īstenotu ES saistības uztura jomā, kā arī tās centienus visas attiecīgās nozares iesaistīt pasākumos, kuru mērķis ir sniegt atbalstu uztura programmai globālā un partnervalstu līmenī. Konkrēti, Padome atzinīgi vērtē to, ka sekmīgi tiek īstenotas ES finanšu saistības, saskaņā ar kurām laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam uztura jomā ir jāiegulda 3,5 miljardi EUR, jo no 2014. līdz 2017. gadam uztura programmām jau ir piešķirti vairāk nekā 2,49 miljardi EUR.
4. Padome atzinīgi vērtē ES un dalībvalstu kopīgo darbu, kas apliecina to ietekmi globālo pārtikas un uztura nodrošinājuma programmu veidošanā un attīstīšanā. ES un dalībvalstis kopīgiem spēkiem ir palīdzējušas partnervalstīm un vietējām, valstu, kā arī reģionālām ieinteresētajām personām uzlabot iztikas līdzekļu noturīgumu, stiprināt vietējās pārtikas sistēmas teritorijās, kas nav pietiekami nodrošinātas ar pārtiku, un uzlabot rezultātus uztura jomā. Šīs darbības ir nozīmīgs ieguldījums ne vien 2. ilgtspējīgas attīstības mērķa sasniegšanā, bet palīdz kopumā īstenot arī visu Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam. Šādā sakarā Padome atzīst, ka svarīga ir ANO rīcības desmitgade uztura jomā (2016–2025).

¹ Padomes secinājumi par pārtikas un uztura nodrošinājumu (10392/16); Padomes secinājumi par otro progresu ziņojumu par rīcības plānu uztura jomā (10679/17).

5. Atzīstot, ka dažas valstis turpina gūt labus panākumus tādu problēmu risināšanā kā nenodrošinātība ar pārtiku un uzturu un hronisks nepilnvērtīgs bērnu uzturs, Padome ir ārkārtīgi nobažījiesies par to, ka pēc tam, kad gadu desmitiem bads pasaulē mazinājās, pēdējo trīs gadu laikā tas ir audzis un 821 miljons cilvēku cieš badu un saņem nepilnvērtīgu uzturu. Tikmēr joprojām aptuveni 151 miljons (jeb 22 %) bērnu, kas jaunāki par pieciem gadiem, cieš no aizkavētas augšanas. 2017. gadā 124 miljoni cilvēku 51 valstī piedzīvoja krīzes situāciju, ko izraisīja akūta nenodrošinātība ar pārtiku un kam bija vajadzīga steidzama rīcība – tas ir pieaugums par 11 % salīdzinājumā ar 2016. gadu.
6. Apzinoties, ka trešā daļa pasaules iedzīvotāju cieš no nepilnvērtīga uztura, Padome atzīst, ka ir jāsniedz palīdzība pārejā uz ilgtspējīgām lauksaimniecības un pārtikas sistēmām, kas cilvēkiem palīdz saglabāt veselību. Augošā klimata pārmaiņu un bruņotu konfliktu ietekme, kā arī spiediens uz zemes un dabas resursiem ievērojami apgrūtinās lauksaimniecības un pārtikas sistēmu spēju strauji augošajam iedzīvotāju skaitam ilgtspējīgi palīdzēt sagādāt drošu, veselīgu un uzturvielām bagātu uzturu. Pilsētu aglomerāciju neaizsargātība šajā ziņā kļūst arvien lielāka; pilsētu aglomerācijas visstraujāk aug Āfrikā – un viens no iemesliem ir nabadzība lauku apvidos. Lai līdz 2030. gadam izskaustu badu un izbeigtu visus nepilnvērtīga uztura veidus (2. ilgtspējīgas attīstības mērķis), ir jāatjauno izaugsme šajā jomā un jāmobilizē starptautiskā sabiedrība.
7. Padome ņem vērā satraucošas globālas tendences uztura jomā un šādā kontekstā – to, ka arvien vairāk samilst liekā svara un aptaukošanās problēma, proti, pasaulē ir 672 miljoni cilvēku, kuri ir aptaukojušies, un 1,3 miljardi cilvēku, kuriem ir liekais svars. Daudzās valstīs, kuras nav pietiekami nodrošinātas ar pārtiku, vienlaikus ar liekā svara un aptaukošanās problēmām pastāv uztura nepietiekamība un citi nepilnvērtīga uztura veidi. Šādā sakarā Padome mudina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt tādas pārtikas sistēmas, kas garantē ilgtspējīgu pārtikas un uztura nodrošinājumu it visiem, tostarp, iesaistoties Pasaules pārtikas nodrošinājuma komitejas darbā, kura mērķis ir sagatavot brīvprātīgas norādes par pārtikas sistēmām un uzturu.

8. Atzīstot rezultātus, ko pārtikas un uztura nodrošinājuma jomā ir panākusi ES un tās dalībvalstis, Padome atbalsta abos ziņojumos ietvertos ieteikumus un secinājumus, konkrēti, to, ka:

- a. Jāpalielina ES un dalībvalstu kopīgā rīcība, kuras mērķis ir mazināt klimata pārmaiņu nozīmīgo ietekmi uz lauksaimniecību un pārtikas nodrošinājumu pasaulē.** ES un dalībvalstīm ir proaktīvāk jācenšas īstenot Parīzes nolīgumu un veicināt tādu lauksaimniecību, kas spēj pielāgoties klimata pārmaiņām, atzīstot, ka liela nozīme centienos pielāgoties klimata pārmaiņām un tās mazināt ir lauksaimniecībā izmantotajiem paņēmieniem, kā noteikts *Koronivia* sadarbībā par lauksaimniecību un kam piemērs ir citas attiecīgas saistības, kuru mērķis ir palīdzēt jaunattīstības valstīm izpildīt savus nacionāli noteiktos devumus (NND). Turklāt Padome uzsver, ka ir jāaizsargā bioloģiskā daudzveidība un ekosistēmas, kā arī jācīnās pret augsnes degradāciju un pārtuksnešošanu.
- b. Jāatzīst, ka sievietēm ir izšķirīgi nozīmīga loma lauksaimniecības un pārtikas vērtību ķēdēs, dabas resursu pārvaldībā un pārtikas un uztura nodrošinājuma garantēšanā.** Padome mudina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka saskaņā ar ES *acquis*, tostarp ES Dzimumu līdztiesības rīcības plānu, vajadzīgā uzmanība tiek pievērsta tādu pievienotās vērtības veidošanas ķēžu attīstībai, kurās tiek ievērots dzimumu līdztiesības princips. Lai sekmīgāk apzinātu to, kāds ir sieviešu ieguldījums, un labāk varētu izvērtēt pasākumus, kuru mērķis ir sasniegt sievietes, nodrošināt tām ieguvumus un iespējas, būtu biežāk jāsaprot ziņojumi, kur informācija ir sadalīta pa dzimumiem. Padome uzsver – lai izpildītu ES saistības uztura jomā, svarīgs ir visos dzīves cikla posmos veiktais darbs. Turklāt Padome atzīst – lai ieguldījumi kopumā būtu efektīvi, ilgtspējīgas un iekļaujošas attīstības priekšnoteikums ir panākt, lai uzmanība vienlaikus tiktu pievērsta visiem nepilnvērtīga uztura un dzimumu nevienlīdzības veidiem – tostarp tām problēmām, kas saistītas konkrēti ar sieviešu un meiteņu neaizsargātību krīžu un ārkārtas situāciju gadījumos. Šādā sakarā ir svarīgi turpināt īstenot tos centienus, kuru mērķis ir nostiprināt sociālās aizsardzības mehānismus pārtikas un uztura nodrošinājuma jomā.

- c. Jāstiprina sadarbība starp ES un tās dalībvalstīm saistībā ar klimatnoturību, ilgtspējību un attīstībai labvēlīgu inovāciju lauksaimniecībā ilgtspējīgas lauku pārveides nolūkos, balstoties uz "Vienas planētas samita" saistībām.** Īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, lai tiktu stiprinātas valstu un reģionālās lauksaimniecības pētniecības un inovācijas spējas un sekmētas daudzpusējas ieinteresēto personu partnerības pastiprinātai ilgtermiņa ietekmei, piemēram, programma *DeSIRA* (attīstībai labvēlīga inovācija, veicot pētniecību lauksaimniecības nozarē).
- d. Jāturpina īstenot stratēģiska pieeja pārtikas krīzes un nepilnvērtīga uztura problēmām visā humānās palīdzības, attīstības un miera saiknē, ņemot vērā konfliktu novēršanas un ar konfliktiem saistītus aspektus,** jo nespēja samazināt badu pasaulē ir cieši saistīta ar konfliktu un vardarbības pieaugumu vairākās pasaules daļās. ES un tās dalībvalstis tiek mudinātas uzlabot atbalstu Globālajam tīklam pret pārtikas krīzēm, lai veicinātu kopīgu analīzes darbu un saskaņotu reaģēšanu, un atjaunot savu apņemšanos attiecībā pret atbilstīgajām ANO aģentūrām, tostarp Pārtikas un lauksaimniecības organizāciju (*FAO*), Starptautisko Lauksaimniecības attīstības fondu (*IFAD*) un Pasaules Pārtikas programmu (*WFP*). Turklāt, lai labāk novērstu badu un risinātu pārtikas un uztura nepietiekamības strukturālos cēloņus, ES un tās dalībvalstīm ir jāstiprina visneaizsargātāko valstu noturība saskaņā ar ES globālo stratēģiju. Turklāt Padome uzsver, ka ir jāatzīst saikne starp bruņotiem konfliktiem, nenodrošinātību ar pārtiku un bada draudiem, un to, ka ES un tās dalībvalstīm ir jāapņemas uzlabot ANO Drošības padomes Rezolūcijas 2417 īstenošanu. Turklāt Padome norāda, ka ir jāveicina saskaņotas un labi koordinētas humānās palīdzības un attīstības politikas nostādnes un programmas, lai novērstu nenodrošinātību ar pārtiku un nepilnvērtīgu uzturu, lai glābtu dzīvības un stiprinātu noturību.

e. **Jāstiprina saikne starp mazajiem lauksaimniekiem un maziem un vidējiem uzņēmumiem un jāinvestē jo īpaši darba iespēju radīšanā lauku apvidos**, jo īpaši jauniešiem un sievietēm, lai veicinātu iekļaujošu un ilgtspējīgu izaugsmi lauksaimniecības vērtību ķēdēs, ņemot vērā to, cik svarīgi ir veicināt reģionālo lauksaimniecības tirdzniecību, lai samazinātu galēju nabadzību. Šajā sakarā Padome uzsver, cik ļoti būtiska ir Komisijas iniciatīva par jaunu Āfrikas un Eiropas ilgtspējīgu investīciju un darbvietu aliansi, kā arī partnerību veidošana, izmantojot ārējo investīciju plānu un Trasta fondu Āfrikai, tostarp lauksaimniecības nozares attīstībai, ņemot vērā ES un tās dalībvalstu apņemšanos novērst neatbilstīgas migrācijas un piespiedu pārvietošanas pamatcēloņus. Šādas partnerības būtu jāpielāgo mazo lauksaimnieku un MVU īpašajām vajadzībām, tām būtu jāievēro principi par atbildīgām investīcijām lauksaimniecībā un pārtikas sistēmās, kā arī jāturpina īstenot Brīvprātīgi piemērojamās pamatnostādnes par atbildīgu zemes, zivju akvatorijas un mežu īpašumtiesību pārvaldību saistībā ar valstu pārtikas nodrošinājumu; minētos principus un pamatnostādnes apstiprināja Pasaules pārtikas nodrošinājuma komiteja (*CFS*). Turklāt Padome gaida Komisijas ieteikumus "Darba grupa Āfrikas lauku reģioniem – mūsu partnerības stiprināšana pārtikas un lauksaimniecības jomā".

9. Padome atzīmē, ka valstīs, kurām Komisija ir uztura jomā pievērsusies prioritārā kārtā, līdz 2025. gadam 4,7 miljoni bērnu būs pasargāti no aizkavētas augšanas. Šis ir vairāk nekā divkārtšs palielinājums salīdzinājumā ar 2 miljoniem bērnu pagājušajā gadā, un ir apsveicams solis uz priekšu, sniedzot atbalstu partnervalstīm centienos sasniegt mērķi – līdz 2025. gadam vismaz par septiņiem miljoniem samazināt to bērnu skaitu, kuri cieš no aizkavētas augšanas. Tomēr Padome ir ārkārtīgi nobažījies par to, ka pašreizējais aizkavētas augšanas gadījumu samazinājuma temps joprojām būs nepietiekams, lai līdz 2025. gadam sasniegtu aizkavētas augšanas rādītāju samazinājuma mērķus pasaules mērogā ², un tādējādi varētu tikt apdraudēta ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) sasniegšana. Šajā sakarā Padome mudina Komisiju – kopā ar dalībvalstīm – būtiski pastiprināt centienus novērst visu veidu nepilnvērtīgu uzturu (aizkavēta augšana, novājēšana, mikroelementu trūkums un liekais svars).

² Pasaules Veselības asamblejas pirmais mērķis ir "visā pasaulē par 40 % samazināt to par pieciem gadiem jaunāku bērnu skaitu, kuru augšana ir aizkavēta". Tas nozīmē, ka globāli to bērnu skaits, kuru augšana ir aizkavēta, tiktu samazināts par apmēram 70 miljoniem (no 171 miljona 2010. gadā līdz aptuveni 103 miljoniem 2025. gadā).

10. Padome mudina Komisiju turpināt savu aktīvo lomu globālā mērogā, saglabājot pārtikas un uztura nodrošinājumu kā ES attīstības sadarbības programmas prioritāti. Padome uzsver, ka ES un tās dalībvalstis var kopīgi palīdzēt uzlabot pārtikas un uztura nodrošinājumu, izmantojot daudznozaru un daudzu ieinteresēto personu pieeju, saskaņā ar kuru uztura jautājumi tiek iekļauti dažādās nozarēs, tādās kā lauksaimniecība, sociālā aizsardzība, veselības aprūpe, izglītība, ūdens, sanitārija un higiēna. Tādēļ ES un tās dalībvalstīm ir jāturpina sadarbība, tostarp, vēl vairāk veicinot kopīgas plānošanas un kopīgu rezultātu satvarus valsts līmenī un arī ar partneriem, lai uzlabotu attīstības sadarbības saskaņotību un efektivitāti. Šajā nolūkā Padome arī mudina partnervalstis, aktīvi apspriežoties ar visām galvenajām ieinteresētajām personām, izstrādāt un īstenot valsts pārtikas un uztura nodrošinājuma stratēģijas.
11. Ņemot vērā pastāvīgās un jaunās globālās problēmas, Padome aicina Komisiju ierosināt pārskatīt 2010. gada pārtikas nodrošinājuma politikas satvaru un 2013. gada uztura politikas satvaru, ievērojot savas saistības uztura jomā un īstenojot visaptverošu ES pieeju.
12. Neskarot pašreiz notiekošās sarunas par DFS, Padome uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt pietiekamu resursu piešķiršanu, ko veic Komisija, dalībvalstis un starptautiskā sabiedrība, nolūkā efektīvi risināt pārtikas un uztura nodrošinājuma jautājumus, lai sasniegtu 2. IAM un pašreizējo negatīvo tendenci līdz ar to pavērstu pretējā virzienā.
13. Padome aicina Komisiju un dalībvalstis nākamajā divgadu ziņojumā par ES pārtikas un uztura nodrošinājuma politikas saistību īstenošanu jo īpaši ziņot par turpmākiem pasākumiem pēc šiem Padomes secinājumiem.